

TIDEVARVET

Nr 24 · 11 juni

Nr 24 · 5 årg. 1927

Tidevarvet N:r 24

På Tidevarvets 24:de nummer har Fogelstadförbundets pingst-möte sitt prägel. Alla de som önskat vara med men inte kunnat, få se en liten ersättning läsa om Pingst på Fogelstad.

Av de många tankeväckande föredragen återgår vi även in extenso kyrka och stat av doktor Alf Ahlberg med början i detta nummer samt några reflexioner med anledning av fru Edith Granström-Knaffs föreläsning om Konst och konstföreläse under rubriken Lodrät och vågrät.

Veckans ledare. Det går sin gilla gång i en tankeställare inför den politiska situationen.

Vår fins vära unga flickor frågar en röst från Norge. Svaret blir, att man åtminstone ganska sällan träffar på dem i det samhälleliga arbetet i de norska kvinnoföreningarna. Och näppeligen heller i de svenska.

Dikter av Ingeborg Björklund, hämtade ur en på Albert Bonniers förlag nyligen utkommen diktsamling. Den spända strängen. Pris 2:50. Den lilla diktboken har fått vackra erkännanden från flera håll.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 108 51
STOCKHOLM.

Vid köp av villa
i Appelviken, Smedslätten och Ålsten vänt Edmar med förtröende till Byggnadsfirmans Villabyrå
Höglandstorgets hållplats.
Tel. Ålsten 555.

Hostol bröstkaramell
finnes överallt
sockerbageri-Aktiebolaget, Stockholm

Osby Hushållsskola
Undervisning i enkla och finare matlagning, bakning, städ m. m.
Lämpligaste tiden för konservering, Statsunderstöd och friplatser till mindre hushåll.
Kursen börjar den 18 juli och pågår 3 1/2 mån.
Prospekt fritt på begäran.
Rektor E. BROLIN, Osby.

Thufvesson's Blomsterhandel
GÖTGATAN 16
STOCKHOLM.
Förstklassiga blomsterarbeten
Telefoner Söder 336 80, 3489

Stärkande
I ett glas med 100 ml. vatten.
Blandas med 100 ml. vatten.
I ett glas med 100 ml. vatten.
Blandas med 100 ml. vatten.
I ett glas med 100 ml. vatten.
Blandas med 100 ml. vatten.

Pingst på Fogelstad.

En lång vinter och en kall vår, vardagsbekymmer och arbete — och så blir det äntligen pingst med sol och doftande blommor, sommarstrålade högtidliga invigningsfest. På Fogelstad samlades Fogelstadförbundet till sitt andra årsmöte. Den som fick vara med om de tre dagarnas märkliga samvaro mellan förbundskamrater förde med sig därifrån ett varmt lysande ljus som sin innersta tröstande hemlighet. Var det inte verkligen vårdagar, sommar dagar som kom en att glömma vinterkolden och tro på blomningstidens bevingande kraft!

Tillsammans med den nu pågående vårkursens deltagare var det omkring sextio förbundsmedlemmar, som möttes på Fogelstad. Att de som voro förhindrade att komma ändå voro med sina tankar på Fogelstad märktes av de telegram, brev och vänliga hälsningar som rikligt strömmade in.

Kl. 12 på pingstaftons förmiddag öppnade Rektor Hermelin mötet och önskade alla välkomna till Fogelstad. Pingstmötet har redan blivit en institution, sade Rektor Hermelin, det märktes vid förberedelserna. Som av sig själva passade tiderna in och allt förde sig liksom förr året. Institutioner är vad vi skapa med allt det klokast och bästa vi har. Och ändå är institutioner ingenting, de upplöses och försvinner och det verkliga är andan, som blåser var, den vill. Det är det vi måste vänta på, det som vill hända, andan som bryter igenom institutionerna, som gör dem genomskinliga, ovisstliga.

Efter rektor Hermelins tal följde

Årsmötetsförhandlingar. Styrelsen omvaldes men utökades med två i trakten boende förbundsmedlemmar, nämligen fru Lisa Johansson, Fogelstad, och fröken Malla Andersdotter, Julia.
Som samlingsplats under samtliga förhandlingar och föredrag användes Fogelstadförbundets nybyggda festal, en underbar sal, som på kortast tid skapats av en gammal skräpivind. Fröken Tamms tanke att sålunda lösa svårigheterna med utrymmet hade förverkligats av gårdsnickarna och andra medhjälpares snabba och skickliga händer och salen stod i rätta ögonblicket färdig att tagas i bruk.
Vårkursens deltagare hade sedan prytt den med doftande hägringar, gullvivor i mängd och röda pelargonier på björkarnas utskjutande avsatser. Den var så vacker som en riktig pingstsal. Den enda saknaden var att fröken Tamms själv på grund av en resa inte kunde vara närvarande vid invigningen.

Efter mötesförhandlingarna höll fru Signe Björner från Köpenhamn ett föredrag om Samstyret. Verkligt samstyre kan bara förkomma inom en krets människor som samlas omkring ett gemensamt intresse. Vi ha i parlamentarismen intet fullgott redskap för mellan partier, en kamp som är motsatt till samstyret. Olika samhällsklasser behövs på varandra med tillhjälp av lagstiftningen.
Fru Björner förklarade den fria "valgrettens" karaktär och innebörd. Vi hänvisade i detta sammanhang till fru J. Bergqvist-Hanssons artikel, Demokratisk diktatur, i Tidevarvet nr 36 för 1926.

Pingstaftons andra föredrag hölls av fru Edith Granström-Knaff från Wien och handlade om Konst och konstföreläse. Fru Knaff började från grunden. Genom sitt enkla och suggestiva sätt att belysa ämnet och med teckningar och reproduktioner till sin hjälp gav fru Knaff en oförglömlig upplevelse. Föredraget fortsattes under de två följande mötesdagarna. Slutligen lovade fru Knaff att stanna vid Medborgarskolan i fjorton dagar och ge vårkursens deltagare en sådan teckningskurs som alla börjat längta efter under föredragen. Nästa pingst kommer fru Knaff åter och har då med sig en samling teckningar som illustration till den avdelning hon nu inte hann med. Färgen. Vi glädja oss åt återseendet.

På kvällen var samkväm med ett anförande av doktor Ada Nilsson om speciallivsvednet på olika områden. Anförandet, vilket liksom alla övriga föredrag följdes av diskussion utmynnade i frågan hur vi skola kunna förebygga den allt starkare splittringen, inte minst klyftan som vidgas sig mellan män och kvinnor. Vi måste på fram till att kunna tala samma språk.

På pingstaftons talade doktor Alf Ahlberg om kyrka och stat. Vi ha glädjen att kunna låta våra läsare ta del av det mycket intressanta föredraget, som på ett utredande sätt snäller fram två ömsproblemet i hela dess betydelse.
Lektor Emilia Fogelklouk kom på annandagen. Hon höll föredrag om Uppfostran till samfundsliv. Lektor Fogelklouk visade hur vi nu

(Forts. å sid. 4)

Lodrät och vågrät.

Bland är man nog dräkigt att tro, att man vet eller åtminstone har hört tala om, det mesta, som kan vara lönt att ha reda på. Man tänker: Nu är jag så stor och fullvuxen och vet så pass mycket, att livet nog snart börjar bli enformigt. Det lust just inte hända mycket nyt mer.

Jag har då och så låtit föreläsa mig till en sådan föreläsning. Men förr eller senare har alltid personen slagits upp till en ny värld, som med sin hänsyn perspektiv bevisat, hur fövisat jag tänkt.

En dag under pingstmötet vid Fogelstad hände det, att en stor världsdal på det sådet bragtes inom synhåll för häpnande ögon. Det var när fru Edith Granström-Knaff talade om konst och konstföreläse. Hon öppnade fönstret mot sådana världar, att det för ett ögonblick blev nästan osannolikt konstigt. Det känns ju som förlorade man förtästat, när man ledas över nya marker och man vet aldrig om det skall gå att hitta hem igen.

Fru Knaff ville bara hjälpa oss att röja under litet av all bräde, som hopat sig över vår uppfattning genotom konst. Vi står raddösa. Vi vet inte var vi skall börja för att kunna tycka något. Lager efter lager av det skymmande dammet måste skakas bort, om man skall kunna komma till, där det börjar lysa.

Man tar och konst är det första ordet innehåll. En tvälv föreställning någon, den ett litet innehåll. Men det är ett annat innehåll man söker, somman av de observerbara inte upplever, som bara kan bringas i dagen genom uttrycksmedel i ordens konst. När vi befriats från de skyddande lagren och kunna möta dessa konstnärers upplevelser, känna dem i oss själva, möta dem vid vår föreläse, då kommer vi till ljuset.

Fru Knaff visade oss ett vågrät streck. Dess båda ändar är ömsvaret liksom att i världen har sin motsats — en evig spänning, som när sin höjdpunkt i spänningen mellan liv och död. Den vågräta linjen har också sin motsats, den lodräta linjen. En människa kan ligga i vågrät ställning utifrån en stor, märklig handling när hon sliper upp och står fört. Hon kommer in i en helt annan värld.

Och mellan dessa båda former finns en oändlig mängd av diagonala linjer, som uttrycker vår rörelse, när vi lämna den vågräta ställningen för den lodräta.

Så kan vi i vår egen kropp känna hur allt är konst, var vi går och står, i spänningen mellan olika former, i spänningen mellan liv och död.

Man fick en fin och vacker sak att ha i reaser och leka med när man vill trötta sig för det som är tråkigt. Liten kan aldrig bli riktigt harskapat, sålänge sådana upplevelser åter.

Människans krafter är osmätliga. Man blir lycklig, när man finner dem, som visar oss vad vi förfogar över. Och ännu lyckigare när man förs så vida i de nya praktiker att man kan ta dem i besittning. Aldrig får vi börja slätra. Vi måste känna oss igenom. Den som vill lära sig sälla börjar inte med en yttre stål av rader och stighyggar. Gör han det gör han miste om säkerheten och står raddöls trots allt.

Om vi börjar inifrån återstår oss ständigt upptäckten av nya världar.

A. G.-m.

Vackra Blåvävar
och Skogsmårdar
i stort urval till
billigaste priser.

CARL E. LINDGREN
Birger Jarlsгатan 5.

TRE DIKTER.

Ur Den spända strängen av Ingeborg Björklund.

Befrielsen.

Var välkommen, o sol, som ur skyarna går,
jag har varit hos trollden i ett evigt långt år.

Där talar man med skynningsgräst, där gräter man var dag,
att vara stark är där ett fel, men gott att vara svag.

Ty trollden älska bara den som människorarna försmd
och den som skyr allt friskt och ljus, den kan man där förstå.

Var välsignad, o sol, som ur skyarna går!
Jag har levat med trollden i ett evigt långt år.

Jag strövade i skogarna, och halvödd sjönk jag ner
och sov emot ett murket träd bland mossor, mull och ler.

Jag vaknade, där stod ett troll och strök mig till sitt land.

Det ledde mig i berget in och himmelen blev svart.
Var timma drack jag medicin och grät-dagg varje kvart.

Jag hade inte mera tro på egen styrka kvar
och ingen vetenskap mera kvar vart skogens vägar bar.

Jag tydde mig till trolldens väg och stappade den fram.
De hänade och slogo mig och höjde mig med skam.

De tryckte mig, de bölde mig, de hatade min själ,
de hatade mitt ursprung, men jag trodde de dem om våll.

De kunde linda mig som vadd, jag måste följa dem,
jag var för djupt i skynningen att minnas vägen hem.

Var välkommen, o sol, som ur skyarna går!
Jag har varit hos trollden i ett evighets-långt år.

Så gick en människa en dag igenom skogens snår,
han vislade och sjöng av fröjd och hade guldguld hår.

Och fjällen föll ifrån min syn, jag varseblev min black,
jag språnge den — och solen sken — och alla trollden sprack!

Herre, jag har syndat...

Herre, jag har syndat,
du tager din hand ifrån mig,
du vänder bort ditt ansikte
att släpa se min skam.

Herre, jag har svikit,
Herre, jag har fallit,
Herre, jag har vandrat
på vägar som jag trodde låg förbi.

Så straffa Gud min nesa
med skam och nöd och lidande!
Men vänd ej bort ditt ansikte,
vänd ej bort ditt ansikte,
o, tro på mig ännu en liten tid!

En psalm.

Naken, slagen, övergiven,
diven ut i dy jümödl,
emot ännu söndertrött
emot rymd och ljus min själ.

Gud, som upphöjd ser vår villå,
fräls mig av barmhärtighet!
Du, som lade stormen stilla,
lär mig fridens hemlighet.

Äro Edra inkomster för stora?

varom inte, nedbringa
Edra livsmedelkostnader
genom inköp i våra
butiker


KONSUMENTFÖRBUNDET STOCKHOLM

Pिंगst på Fogelstad.

(Forts. fr. sid. 1.)

för tiden lita på de vildiga oranziationerna, som visserligen ha sina fördelar. Men de ta bara ett delintresse hos individen. De likna mastodonter med väldig kropp och liten hjärna. Annat är det med de små arbetsgrupperna. Där kan man ta hirdom av kritik och motståndssåskådningar. Det gäller att låta sig berika av sina motståndares synpunkter och inte bara blint försöka tvinga på varandra sin egen uppfattning. Inom protestantismen har den nya samfundstanken utkristalliserats på en enda punkt, nämligen hos kvikarna. Lektor Fogelklu skildrade också de grupper i England som i våra dagar försöka uppnå en ny samfundsuppfattning genom träning för samfundsliv. Uppfostran för medborgerlighet är i själva verket vad vi måste ta fasta på. Det är ett otroligt arbete. Men det är det ärendet som vi äro ute för i historien. Uppfylla vi det inte kastar historien bort oss som odugliga, och en ny civilisation får ta ordet.

Tidevarvet' hopnas att längre fram möjligen bli i tillfälle att få återge lektor Fogelklus föredrag i dess helhet.

Fru Anna Lenah Elleströms föredrag om Sanna och falska kvinnoideal gav på ett märkligt sätt en kompletterande bild av samhället sådant utvecklingen tycks forma det och den insats som fordras av oss för att leda utvecklingen på rätt bana.

Fru Elleström gav en skildring från Amerika, som hon nyligen besökt. Den amerikanska kvinnan är en stor makt i det moderna samhället. Hon formar i själva verket världens idéer. Man kan som exempel ta den amerikanska filmen som skapas till hennes behag och sedan sprides över världen och blir godtaga. Men den amerikanska kvinnan är i stor utsträckning egentligen en ny upplaga av paraskvinnan. Ekonomiskt sett är hon kanske i ännu högre grad beroende av mannen än kvinnan i Europa. Hennes frihet är sålunda bara skenbar. Så fort det sig göra låter slutar hon att arbeta och låter mannen försörja sig. Hon kan inte tänka ut något annat sätt att göra av med sina pengar än på lyx. Mannen kan inte tänka ut något annat sätt heller. Det blir en kommersiell syn på äktenskapet som också resulterar i ett stort antal skilsmässor, när de ekonomiska resurserna inte tillfredsställa lusterna.

Dessa kvinnor visa ett exempel på den passiva undergivningen under ett konventionellt kvinnoideal, som är ett av kvinnornas. Amerika har dock även gestalter som gjort sin insats för samhällets förbättring. Sålunda finnes inom Womens Peace Party, Kvinnornas Fredsförbund, förkämpar för fred och ett fullständigt slut på den från allt våld. I motsats till dessa strävanden står neogströmmen som ännu är så långt ifrån sin lösningsatt man nu har att se till inte bara att skydda slaverna från slavägarnas överväld utan överhuvudtaget från alla vitas våld. Särskilt i Sydstaterna hör lynchingar inte till de ovärdiga händelserna.

I diskussionen som följde framhålls bland annat betydelsen av egendomsbegreppet omvandling för att få en grund från vilken olika missförhållanden kan angripas. Ett samarbete med inbördes krafter att förnya, upprätta uppnya var och en särskild deltagare, var innehållet i dagarna på Fogelstad och den värda, för alla så värdiga händelserna och sorgelsheten som oöfbart möter en där

Nytt för Sverige.

Bad i våra svenska badhus, utvidas utvidas lösen. Hygieniskt "Frottebad" som användas till det rum som bäst o kostar ingenting i bruk. Begär prospect. A.-B. Specialin- dustrif. Brott- lingsgatan 10, Stockholm.

VAD ALLA VÄNTAT PÅ

Burroughs Portable Additionsmaskin



MASKINAFFAREN CARL LAMM

GÖTEBORG MALMÖ STOCKHOLM GÅVLE SUNDSVALL

Adderar och skriver ända till kronor 1.000.000:00. Synligt standard tangentbord. Skötes helt av höger hand. Knap- past större än ett brevpapper. Lätt att flytta från disk till kontor från pulpet till pulpet.

I maltider.

Det är fortfarande maltider och följande lilla inlägg, som Tidevarvet lätt mottaga från en av sina läsare är således alltjämt aktuellt, fastän införandet tyvkr har blivit fördröjt.

Bästa Devezin.

När jag i dag mottog Tidevarvet och bredde ut det för "syning", föll minn blickar på "Tankar över malhål" och fortsatte sedan syandent. Underveckad är snart 70 år och ända sedan min barn- dom har jag hört om rådsan för att man skulle angripa både sidan, ylle och päls. Sidonet råddes inte av dem, om det icke nogsa beskyddades. Men artikel- författarinnan är av yngre generation än underveckad, kanske från glassidens tid och malen var nog rådd om sin av- kommas matsamlingensverktig och var för stug att låta lura sig. Nu är ju side- mitt i våra skogar och beredningen har kanske gjort massan smittfria för de små matlångerna. Ja, det var bara detta jag ville råta, ty i den frågan sitter jag nog inne med "sakskenskap" och den be- hövs nog både när det gäller att genom möjligt skydda sig mot malen och genom "pansarkryssare skydda vårt land mot dem, som möjligen skulle finna ett orätt- måligt till det". Med ett tack för "Tidevarvet" skänker, tackar vän- ligen M A I L A X.

mitt i brottandet med de största problem gav samtidigt en känsla av vila och frigörelse från vardagslivets krampaktighet. Pingst- dagens kväll var helt uppfyllt av sång av den blandade kören och avslutades med serenader för be- dragsdärsterna. Med sången klingan- de i den ljuviga sommarkvällen förmak man ännu en gång så starkt samhörighetens välsignelse- bringande kraft och vila. C. H.

Vad som kan hända.

Härom dagen kommo vi i ett ärende upp till en kvinnlig advokat i Stockholm. Hon hade just kommit från rätten, där hon varit förordnad som rättegångsbiträde åt en tjugohundrårått, som stod anklagd för stöld av en plånbok med 600 kr. Med några ord berättade hon flickans historia. Rodan som ettring hade hon skiljt från föräldrahemmet och kommit som fosterbarn till en torparfamilj. När hon kommit upp i 10-12 års åldern stod hennes fosterfar i otillbörligt förhållande till henne, ett förhållande, som åsamkade flickan ett svårt underlivsdröjande.

Hon lämnade så småningom torpar- familjen och kom till Stockholm för att söka arbete. Snart blev hon emeller- stid sjuk, fick plåga i smittosamt stadium och lades in på sjukhus. När hon blivit förklarad smittofri, gav hon sig änyo ut att söka plats. Det var svårt för henne att erhålla något arbete, ty sjuk- domen hade sått svåra märken i hennes ansikte och hade hon väl lyckats få en plats, var det snart nog någon visa till familjen ifråga, som rådde husmodern att göra sig av med henne, enär hon kunde vara smittoförlig. Kjen var hon också genom sin i barndomen ådragna sjukdom och kunde inte arbeta hårt. Så småning- om blev hon fullständigt arbetslös, stod utan pengar utan någon, som frågade efter henne, utan någon som helst pålit- lighet i tillvaron.

Det gick som det skulle gå för det stora "fosterlat" under sådana förhållanden. Hon hamnade på gatan och råkade en natt, då hon varit utan pengar en längre tid och under dagens lopp inte förtär mer än en kopp choklad ut för en herre, som kommit upp till Stockholm ifrån landsorten för att "ros sig". Mannen var berusad och när affären skulle göras upp, betaldade han inte utan väfnade tillfallt generöst med en hund- lapp. Så småningom somnade mannen

och när morgonen grydde stod flickan på Strandvägen med hans plånbok i fickan.

Det var inte svårt för mannen att få tag i henne. Hon häktades och slutligen utspelas för några dagar sedan inför domarkrattet. En hussan domare gav flickan vilkorlig dom och hon kom under en diakonissas övervakning och vård. Men mot mannen - provokationen gjordes intet, mot fosterfadern, som begagnat henne gjordes lika litet.

Tor någon människa att man på en sådan väg, genom att döma kvinnan och låta mannen gå, kan utrota prostitution- svetselsen? Tro om de allra ivrigaste förspråkarna för vår nya reform, att ungdomen kan räddas, om sådana företeelser som torparen och herra ifrån landsorten få växa fritt?

Vi tro det inte.

R.-a.

Hygieniskt frottebad.

All undervisning i hygien och all had- propaganda till tröta slöter det många gånger att i praktiskt taget översigtliga hinder att i varje hem få möjlighet till någon badform. Man sådana därför med glädje hålla varje stycke som för oss när- mare detta mål. En sådan nyhet är nä- verskligt hygieniskt frottebad.

Detta börjar leka endast för den dagliga rensningen utan lufdens värmegraderande försäga vidmakthållna och uppmuntra. Den lilla knega inbrettningen med vattnets lödande i i själva borsten stiller ett praktiskt utnyttjande av tillgänglig vattn- kvantitet och möjliggör på så sätt ett bättre tillgodoseande av hygienens krav. Med den tillgång till elektrisk ström, som nu i nästan hela landet erbjudes möter det ej heller någon svårighet att i önskad grad få vattnet uppvärmt. Vi tillåta oss att rekommendera apparaten.

X-Ray.

Sabis

För sommarbehovet.

Rekommendera vi våra delikata

Köttkonserver
'Sabis'- och
'Picnic'- Skinkor

Sockeralltade enrikräkta

Skinkor
Pragerskinkor
Pariserskinkor
Bacon

Rökta och torkade

Fårfioler

m. m.

Tillhandahålls i våra försäljnings- lokaler:

- 17 Storgatan
- 44 St. Nygatan
- 29 Ödögatan
- 39 BirgerJarvisgatan
- 12 Lützengatan
- 12 Engelbrektsgatan
- 15 Hantverkargat.
- 12 Kl. Nia Kyrkog.

Telefonanrop:

"Stockholms
Slakteribolag"

eller "Sabis"

Kungl. Hovleverantör.